

LA CRISI NO ÉS UN DESASTRE NATURAL

LA CRISI DES DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

JOAN CANELA

Redactor de Mèdia.cat, www.media.cat

"Arquitectes: una professió amenaçada per la crisi", "La crisi obliga més famílies a renunciar a les vacances d'estiu", "Escoles bressol clausurades per la crisi", "La mobilitat torna a caure a Barcelona a causa de la crisi", "Els països rics ja acumulen 48 milions d'aturats per la crisi", "La crisi no passa per Son Banya, que manté 47 punts de venda de droga" i fins i tot estem "Més grossos per la crisi econòmica" i "El Papa endarrereix la seva tercera encíclica a causa de la crisi econòmica". Tots aquests són titulars recents extrets de la premsa dels Països Catalans i s'han convertit en un veritable mantra a l'hora d'explicar o justificar qualsevol fet.

La crisi és la causa i origen de pràcticament tot el que passa, però quina és la seva causa i origen? Què és la crisi, què la generada, a qui perjudica i a qui beneficia? Les respostes a aquestes preguntes ja són més difícils de trobar als mitjans, que prefereixen presentar-la com si és tractés d'un desastre natural, neutre i sols atribuïble a la casualitat o la mala sort. Per això, denuncia l'economista Miren Etxezarreta, és habitual també l'ús de metàfores com "tsunami financer", "tempesta econòmica" o "terratrèmol borsari" a l'hora d'explicar notícies econòmiques que, potser, seria més acurat definir-les utilitzant vocabulari policial. Aquesta és la proposta que el periodista estatunidenc Matt Taibbi fa al seu llibre "Griftopia", quan proposa anomenar "estafa" a la "crisi". Així, segons Taibbi, els titulars ressenyats abans s'haurien de llegir com "Arquitectes: una professió amenaçada per l'estafa" o "L'estafa obliga més famílies a renunciar a les vacances d'estiu".

Per que, i aquest és el punt clau de la crítica d'Etxezarreta o Taibbi, la crisi no és un fenomen natural que hem de patir per la nostra mala sort i ni tan sols és una culpa col·lectiva a purgar per "haver viscut per sobre les nostres possibilitats", sinó que és el resultat d'una sèrie d'accions concretes de

persones i entitats concretes acompanyades d'unes polítiques públiques –per acció o omissió– concretes. Per saber quines són no cal, ni tan sols, acudir a textos d'economia crítica o mitjans alternatius. Qualsevol hemeroteca serveix per recordar que el 2008 es va celebrar a Washington una cimera del G20 amb l'objectiu de "refundar el capitalisme" i "regular els mercats" als que es culpava d'haver provocat, amb la seva avarícia, el desastre financer que llavors tot just començava a afectar l'economia real. Algú tan allunyat de posicions esquerranes com el llavors president francès Nicolas Sarkozy clamava contra "l'autorregulació", el "laissez faire" i "els sous i beneficis dels executius financers". Entre les propostes que hi havia sobre la taula figuraven les taxes sobre les transaccions financeres, l'eliminació dels paradisos fiscals, el control i transparència de les agències de crèdit i reforçar els sistemes regulatoris estatals entre d'altres. En resum, incidir en les causes que van provocar la crisi per aconseguir que aquesta fos com més breu possible i evitar que aquesta pogués tornar a succeir.

Quatre anys després s'han reformat les legislacions laborals, els sistemes de pensions, els subsidis d'atur, les ajudes contra la pobresa, les subvencions a sectors econòmics emergents, els sistemes públics de salut i ensenyament, la contractació de personal públic o les regulacions de sectors econòmics d'allò més divers. Sempre "per culpa de la crisi" i per "resoldre la crisi", però no s'ha abordat cap dels primers objectius que s'havien fixat el 2008 i els mercats financers no sols continuen tan desregulats i fora de control com abans, sinó que alguns dels responsables de les empreses que van desencadenar la crisi per la seva "cobdícia" –per mantenir el terme emprat per Sarkozy– ocupen avui càrrecs de responsabilitat a força governs i institucions públiques europees i estatunidenques. 